

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: A. ten Velde
Telefoon: 06-20615372

Portefeuillehouder: wethouder OJZ
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: 18MO00199 – 18bb935
Uw kenmerk: nvt

Datum: 30 januari 2018

Betref: Monitor Sociaal Domein 2018

Aan de leden van de commissie ZOCS en WIPV

Geachte commissieleden,

Op 12 januari heeft u de meest recente gegevens van het wijkprofiel gekregen. De Sociale Index zoals daarin gebruikt, is gebaseerd op de oorspronkelijke Sociale Index die tot 2012 los van de veiligheidsindex werd gepubliceerd. Inmiddels is de beleidspraktijk in het sociale domein – vooral ook door de decentralisaties – flink veranderd, met als gevolg dat de thema's in de Sociale Index niet meer goed aansluiten op de huidige beleidspraktijk. Om dit te corrigeren is in 2014 de Monitor Sociaal Domein (MSD) ontwikkeld. De MSD maakt gebruik van veel indicatoren van de huidige Sociale Index, maar kent een andere – en meer op de huidige beleidspraktijk gestoelde – structuur. Bovendien zijn enkele indicatoren toegevoegd. Zeer recent hebben we de uitkomsten van de MSD 2017 gekregen, en hierbij willen we u daarover informeren.

Monitor Sociaal Domein

De outcome-monitor Sociaal Domein is ontwikkeld om, in combinatie met andere gegevens over de beleidsinspanningen (zoals input-, output-gegevens, kritische prestatie-indicatoren), zicht te bieden op de veranderingen die zich in het Sociaal Domein voordoen.

De outcome-monitor geeft inzicht in de ontwikkeling van de samenleving op stedelijk en wijkniveau op een drietal kernthema's: zelfredzaamheid, samenredzaamheid en participatie. Deze thema's zijn gekozen, omdat daarmee de centrale doelen van het Sociaal Domein in Rotterdam kunnen worden samengevat. Met behulp van de monitor kunnen wijken worden vergeleken en kan worden bekeken wat de ontwikkeling van gebieden en wijken is geweest op deze thema's in de jaren 2013, 2015 en 2017. De outcome-monitor heeft vooral betrekking op kenmerken van de volwassen bevolking van de gemeente Rotterdam. Gegevens over kinderen en jongeren in Rotterdam zijn te vinden in Staat van de Jeugd: www.rotterdam.nl/werken-leren/staat-van-de-jeugd/.

De gegevens worden gepresenteerd in een openbaar toegankelijke Excel tool. Dit digitale naslagwerk maakt het mogelijk om in te zoomen op wijken en gebieden.

Een samenvatting van de outcome-monitor sociaal domein doen wij u hierbij toekomen.

Methodologische verantwoording

De outcome-monitor is een hulpmiddel om de veranderingen in de 'maatschappelijke omgeving van het beleid' in beeld te brengen. Het zegt daarmee niet iets over de mogelijke effectiviteit van het sociale beleid. Er kan niet zo maar een oorzakelijk verband worden verondersteld tussen bijvoorbeeld het opereren van de zorg en het wijkteam in een wijk en de in de monitor geschetste ontwikkelingen in een wijk.

Voor de outcome-monitor Sociaal Domein wordt eenzelfde systematiek gehanteerd als in het Wijkprofiel. Er wordt met indexcijfers gewerkt die gerelateerd zijn aan het Rotterdamse gemiddelde. Daarbij geldt 2013, het laatste peiljaar voor de transities in het Sociale Domein, als het nulpunt. Dus het indexcijfer voor het stedelijk gemiddelde in 2013 is 100.

Het gros van de onderzoeksgegevens is afkomstig van de enquêtes die voor het Wijkprofiel zijn uitgevoerd. Deze zijn aangevuld met een aantal registratiegegevens.

Wat verstaan we onder zelfredzaamheid, samenredzaamheid en participatie?

Op basis van analyse van beleidsstukken en wetenschappelijke literatuur zijn deze kernthema's geoperationaliseerd. De indexen waarmee deze kernthema's beschreven worden, zijn samengesteld met behulp van onderliggende gegevens. In bijlage 1 wordt een overzicht van de opbouw van deze kernthema's gegeven. In bijlage 2 zijn de definities van zelfredzaamheid, samenredzaamheid en participatie opgenomen.

Zelfredzaamheid is uiteengelegd in diverse hulpbronnen. Onderscheiden worden:

- Psychologische hulpbronnen (o.m. zelfregie en veerkracht);
- Culturele hulpbronnen (opleidingsniveau);
- Sociale hulpbronnen (o.m. sociale netwerken en deelname aan organisaties);
- Economische hulpbronnen (financiële redzaamheid en arbeidsmarktpositie);
- Maatschappelijke hulpbronnen (afhankelijkheid en kennis van voorzieningen).

Bij samenredzaamheid is een onderscheid gemaakt tussen voorwaarden voor samenredzaamheid en de daadwerkelijke vervulling daarvan. De voorwaarden hebben onder meer betrekking op onderling vertrouwen in de wijk en vertrouwen in de gemeente en in professionals.

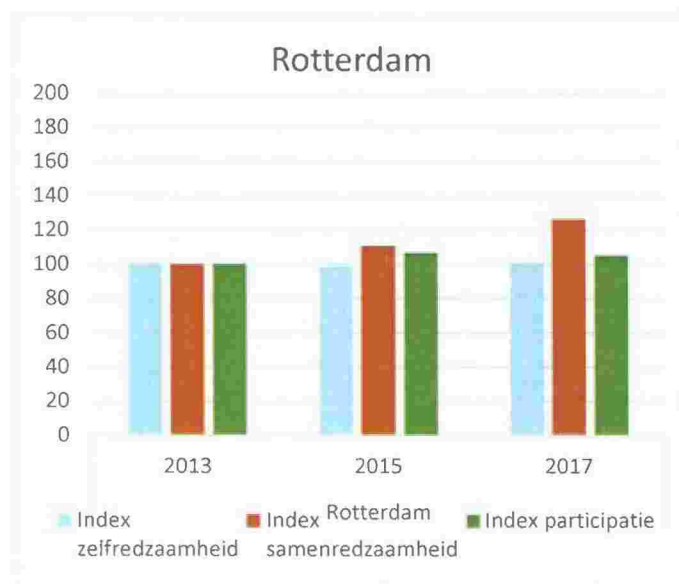
De vervulling van samenredzaamheid heeft betrekking op onder meer mantelzorg, vrijwilligerswerk en deelname aan bewonersinitiatieven.

Om de participatie van bewoners van Rotterdam te beschrijven worden 3 vormen onderscheiden: de economische, sociale en maatschappelijke participatie. Met economische participatie wordt arbeidsparticipatie bedoeld, met sociale participatie wordt de deelname aan sociale netwerken bedoeld en met maatschappelijke participatie de inzet voor een maatschappelijk belang.

Stedelijke ontwikkeling

Onderstaande grafiek geeft de stedelijke ontwikkeling weer met behulp van indexcijfers op de drie kernthema's voor de jaren 2013, 2015 en 2017.

De zelfredzaamheid is gedurende de peiljaren stabiel. We hebben zelfredzaamheid opgevat als een verzameling van hulpbronnen die het individu al dan niet tot zijn beschikking heeft. Er is bij de psychologische, culturele en sociale hulpbronnen een, voorzichtige, lichte toename waar te nemen. Dat betekent dat (iets) meer mensen rapporteren regie over het eigen leven te hebben. Daarnaast is een lichte afname te zien van het aandeel mensen dat niet over een startkwalificatie beschikt. Voorts is er sprake van een lichte stijging het aandeel mensen dat stelt over sociale steun te kunnen beschikken, alsmede het aandeel mensen dat deelneemt aan organisaties of georganiseerde activiteiten.

De economische hulpbronnen in totaal zijn stabiel te noemen. We onderscheiden twee soorten economische hulpbronnen: de arbeidsmarktpositie en de "financiële redzaamheid". Beide laten een verschillende ontwikkeling zien. Enerzijds een verslechtering van de arbeidsmarktpositie, anderzijds een verbetering van de "financiële redzaamheid".

De samenredzaamheid laat een stijgende lijn zien. Dat geldt zowel voor de dimensie 'condities voor samenredzaamheid' en de dimensie 'deelname samenredzaamheid'. In algemene zin geldt dat de laatste reeds in '15 is versterkt (meer deelname aan vrijwilligerswerk, mantelzorg, burenhulp, alsmede aan bewonersinitiatieven en beleidsparticipatie) – en in '17 is gestabiliseerd.

De "condities voor samenredzaamheid" zijn juist tussen '15 en '17 versterkt. Het gaat dan om de bereidheid om zorg te geven, de publieke vertrouwdheid (vertrouwen in wijkbewoners bijvoorbeeld) en het vertrouwen in de gemeente en in professionals. Een deel van deze indicatoren wordt overigens pas sinds '15 gemeten.

De participatie-index overall is stabiel, maar de onderliggende dimensies laten verschillende ontwikkelingen zien. De economische participatie laat een dalende trend zien, terwijl de maatschappelijke participatie en sociale participatie licht stijgen.

Voor verdere informatie verwijs ik u naar de presentatietool, waarbij de kenmerken per wijk op de drie kernthema's kunnen worden opgezocht en vergelijkingen kunnen worden gemaakt.
[Presentatietool Outcome-monitor Sociaal Domein Rotterdam.](#)

Met vriendelijke groet,

Mede namens M.J.W. Struijvenberg,
Wethouder Werkgelegenheid en Economie

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

S. de Langen
Wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg

Bijlage 1. Overzicht indexen monitor Sociaal Domein

Hoofdindex	Subindex #1	Subindex #2	Subindex #3
Zelfredzaamheid	Psychologisch kapitaal	Zelfregie	
		Initiatief-geneigdheid	
		Veerkracht	Gezondheidsbelemmeringen
			Vraagverlegenheid
	Cultureel kapitaal	Onderwijskwalificatie (enquête)	
		Onderwijskwalificatie (registratie)	
Sociaal kapitaal		Sociale steun	
		Variatie sociaal netwerk	
Economisch kapitaal		Deelname organisaties	
		Financiële redzaamheid	Rondkomen
			Schuldsanering
Maatschappelijk kapitaal		Arbeidsmarktpositie	Werkenden
			Niet-werkende werkzoekenden
		Gebruik (zorg)voorzieningen	
Samenredzaamheid	Conditie samenredzaamheid	Kennis gemeentelijke hulp-/zorgverlening	
		zorgbereidheid	
		Publieke vertrouwdheid	
		Vertrouwen in gemeente en professionals	Vertrouwen in gemeente
			Vertrouwen in professionals
Deelname samenredzaamheid		Inzet zorghulp	Mantelzorg
			Burenhulp
		Inzet maatschappelijk belang	Vrijwilligerswerk
			Deelname
			bewonersinitiatieven
			Beleidsparticipatie
Participatie	Economische participatie	Arbeidsmarktpositie	
	Maatschappelijke participatie		
		Inzet maatschappelijk belang	
	Sociale participatie	Variatie sociaal netwerk	
		Deelname organisaties	
		Inzet zorghulp	

Bijlage 2. Definities Zelfredzaam, Samenredzaam en Participatie

Zelfredzaamheid is de verzameling van hulpbronnen (kapitaalsoorten) die een individu ter beschikking staan om aan de samenleving te kunnen blijven deelnemen in de brede zin van het woord.

Samenredzaamheid is de inzet van burgers (al of niet in georganiseerd verband) voor de ondersteuning en zorg van individuele burgers, alsmede de collectieve inzet van burgers om publieke belangen te realiseren.”

Participatie is de actieve maatschappelijke deelname van individuen of groepen, die verschillende vormen kan aannemen en die zowel voor het individu als voor de samenleving van betekenis kan zijn.